

EKONOMICKÁ INFORMÁCIA O TERITÓRIU

Svätý Tomáš a Princov ostrov

[Všeobecné informácie o krajine](#)

2019

ZÁKLADNÉ EKONOMICKÉ INFORMÁCIE

a) Základná charakteristika hospodárstva

Ekonomika zaznamenala v rokoch 2010 až 2015 stabilný rast nad 4 % HDP najmä vďaka priamym zahraničným investíciám (v poľnohospodárstve a stavebníctve). Napriek tomu, ani ekonomický rast výrazne neprispel k zníženiu chudoby. Vďaka nárastu v službách a stavebníctve, ekonomika v roku 2017 zaznamenala rast 5,2%. Krátkodobý hospodársky výhľad je naďalej pozitívny.

Rast reálneho HDP dosiahol v roku 2018 4,1%, ktorý bol podporený zvýšením priamych zahraničných investícií podporujúcich sektor stavebníctva v rozvojových projektoch. Fiškálne saldo sa v roku 2018 zmenilo na odhadovaný prebytok vo výške 0,3% HDP z deficitu vo výške 2,6% v roku 2017, ktorý bol spôsobený rastúcimi príjmami a klesajúcimi celkovými výdavkami, najmä kapitálovými výdavkami.

Verejný dlh (42,1% z toho bol zahraničný dlh) je v r. 2018 odhadovaný na 51,7% HDP .

Na podporu rastu súkromných úverov centrálna banka v roku 2017 znížila referenčnú úrokovú sadzbu na 9% a stanovila povinné minimálne rezervy na 18%. V dôsledku toho sa súkromné úvery v roku 2018 v porovnaní s r. od r. 2017 zvýšili o 2,2% na 139,4 mil. dobra (STD). Inflácia je v roku 2018 odhadovaná na 6,8% v porovnaní s 5,7% v roku 2017. Nadmerná závislosť na dovoze pre súkromnú spotrebu naďalej vytvára nerovnováhu. Deficit bežného účtu sa však v roku 2018 znížil na odhadovaných 6,7% HDP z 8,2% v roku 2017.

Kakaové bôby a kokosový orech predstavovali v roku 2018 90,8% celkového vývozu krajiny, pričom Európska únia je hlavným trhom. Holandsko predstavovalo v roku 2018 45,3% celkového vývozu. Angola je hlavným obchodným partnerom Svätého Tomáša a Princovho ostrova v Afrike, ktorý predstavuje približne 4% vývozu a 91,6% dovozu (jún 2018).

Predpokladá sa, že rast reálneho HDP dosiahne 4,6% v roku 2019 a 5,0% v roku 2020 vďaka silnej výkonnosti v sektore stavebníctva, služieb a poľnohospodárstva. Rast zvýšia aj zvýšené verejné investície podporované najmä vonkajšími zdrojmi. V strednodobom výhľade sa predpokladá, že inflácia v roku 2019 klesne na 5,5% a v roku 2020 na 4,5%. Predpokladá sa, že deficit bežného účtu sa v rokoch 2019 a 2020 stabilizuje na úrovni približne 7%.

Nezamestnanosť v roku 2018 dosiahla 13,5 %, hodnotu okolo ktorej osciluje od roku 2012. Nezamestnanosť mladých ľudí (15-24 rokov) dosahuje 50%.

Krajina ako súostrovie je zraniteľná voči zmene klímy. Budovanie odolnosti voči zmene klímy si bude vyžadovať dodatočné zdroje a podporu darcov. Vysoké náklady na energiu, ktoré sa vyrábajú prevažne z fosílnych palív, sú hlavným obmedzením súkromného rozvoja. Plány vlády investovať do obnoviteľnej energie by mohli tento tlak zmierniť.

Svätý Tomáš a Princov ostrov je členom Hospodárskeho spoločenstva štátov strednej Afriky (ECCAS) a Spoločenstva portugalských hovoriacich krajín a je súčasťou usporiadania

Strednej Afriky v rokovaníach o dohode o hospodárskom partnerstve s Európskou úniou. V súčasnosti sa usiluje o členstvo v Svetovej obchodnej organizácii a v Stredoafriickom hospodárskom a menovom spoločenstve. Napriek členstvu v regionálnych hospodárskych spoločenstvách má Svätý Tomáš a Princov ostrov naďalej ťažkosti dosiahnuť hmatateľné prínosy z regionálnej hospodárskej integrácie z dôvodu geografickej odľahlosti od kontinentálnej Afriky a svetových trhov. Obmedzená rozmanitosť obchodovateľných tovarov v krajine a vysoké náklady na dopravu mu bránia dosiahnuť rovnaký stupeň konkurencieschopnosti ako jej konkurenti.

Závislosť od vývozu primárnych komodít, dovozu potravín a pohonných hmôt a vzrastajúca závislosť na cestovnom ruchu, spôsobuje extrémne zraniteľnosť krajiny voči vonkajším šokom.

b) Hlavné odvetvia hospodárstva

Očakáva sa, že služby budú hlavným prispievateľom k agregovanej produkcii, ktorá zodpovedá približne 60 % HDP (ťahané hlavne turizmom), nasleduje priemysel (20 %) a poľnohospodárstvo (10 %).

Poľnohospodárstvo

Od 18. storočia bolo hospodárstvo ST založené na pestovaní poľnohospodárskych plodín, z ktorých dominantnou bola hlavne cukrová trstina. Od získania nezávislosti v roku 1975 je to kakao (v niektorých obdobiach predstavovalo približne 95 % vývozu). Vývoz poľnohospodárskych plodín stále tvorí hlavnú časť komoditnej štruktúry exportu, no proporcionálne sa poľnohospodárska produkcia od roku 1975 znížila a už nie je hnacou silou ekonomiky.

Najvýznamnejšími poľnohospodárskymi produktmi sú kakaové bôby, kokosové orechy, korenie, palmové jadrá a kopa.

Produkcia kakaa sa v uplynulých rokoch znížila v dôsledku sucha a zlému riadeniu.

Priemysel

Priemysel je slabo rozvinutý. Koncentruje sa na výrobu látok a textílií, mydla, piva, spracovanie rýb a dreva. ST je odkázaný na dovoz palív, spracovaných výrobkov a potravín.

Za posledné roky prešiel priemysel zmenami vďaka investíciám do rozvoja ropného priemyslu v oblasti Guinejského zálivu. Geológovia odhadujú, že zóna Guinejského zálivu má viac ako 10 miliárd barelov (1,6 km³) ropy, ktoré zdieľajú s Nigériou v pomere 60:40. Krajina získala v rokoch 2003 až 2015 približne 60 mil. USD za umožnenie prieskumu ropných ložísk zahraničnými spoločnosťami, hlavne z USA. Komerčná ropná činnosť sa neočakáva pred rokom 2020 a veľmi málo výrobkov sa vyrába na miestnej úrovni, preto je ST silne závislá od dovozu vrátane ropy na výrobu elektrickej energie.

Služby

Služby majú najvyšší podiel na hospodárstve (60%). Výrazný nárast služieb bol zaznamenaný po úspešnom štátnom prevrate v roku 2003 a v roku 2013 (na 60% zo 40% v roku 2012).

Tento sektor je ťahaný zvlášť cestovným ruchom, ktorý je prirodzenou komparatívnou výhodou pre ST a predstavuje najvýznamnejšiu súčasť exportu služieb (70 %).

ZAHRANIČNÝ OBCHOD KRAJINY

Obchodný deficit krajiny vzrástol vo štvrtom štvrtroku 2018 o 6,8 percenta na 30,2 mil. USD z 28,3 mil. USD v porovnaní s rovnakým obdobím roka 2017. Dovoz medziročne vzrástol o 6,2 percenta na 34,3 mil., podporený nárastom dovozu ropných produktov (51,8%) a spotrebného tovaru (2,4%). Na druhej strane dovoz klesol v investičnom tovare (o 12%). Rast vývozu bol zaznamenaný na úrovni 1,8%, čo odzrkadľuje vyšší predaj palmového oleja čokolády a kávy, čo čiastočne kompenzovalo pokles vývozu kokosu (-68,2%) a kakaa (-3,4%).

Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu

Svätý Tomáš a Princov ostrov má systémový obchodný deficit vďaka svojej závislosti od dovozu potravín (22% celkového dovozu), kapitálového vybavenia (21%) a paliva (15%). Hlavným vývozom je kakao (79% celkového vývozu), ďalej koreníe, kokos a čokoláda. Hlavným obchodným partnerom je Portugalsko (53,6 z celkového dovozu a 5,7% z celkového vývozu), nasledované Francúzskom, Španielskom a Holandskom.

Vzájomný obchod so SR

Vzájomné obchodné vzťahy SR so ST **nie sú veľmi rozvinuté**. V roku 2018 SR importovalo produkty v hodnote 14 000 EUR a nezaznamenalo žiadne exporty. Obchodná bilancia SR so ST je teda dlhodobo **negatívna**. Z hľadiska komoditnej štruktúry SR zo ST importuje kvety a iné časti rastlín a výrobky z vulkanizovaného kaučuku.

v tisíc €	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Export	0	0	0	0	0	0	0
Import	47	25	3	47	50	9	14
Obrat	47	25	3	47	50	9	14
Bilancia	-47	-25	-3	-47	-50	-9	-14

Adresa zastúpenia SR v Portugalsku:

Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Lisabone

Oldřich Hlaváček - veľvyslanec

Avenida da Liberdade 200, 5 Esq.,

1250 - 147, Lisboa

Tel: +351 213583300

Fax: +351 213583309

e-mail: emb.lisbon@mzv.sk

Webové stránky

<http://www.smf.st/> - cudzinecká a hraničná polícia

<http://www.mnec.gov.st/index.php> - MZV

<https://stpdigital.net/en/> - informačný portál

<https://www.discoveraotomeeprincipe.com/en>

Dátum: 31.5.2019